

denne Plage; navnlig det Gebet, der ligger syd-vest for Hoved- og Residensstaden Prætoria, og som officielt kaldes *Witwatersrand*, i almindelig Tale blot *Rand*, er uhyre rigt paa Guld som paa løse Eksistenser. Tilstrømningen hertil har været overordentlig, og Boerne ere komne i en afgjort Minoritet; Forholdet mellem Uitlandere og Boere angives nu omtrent som svarende til 9 Uitlandere for hver Boer. Hvorvidt denne Beregning har Krav paa Tiltro, kan ikke afgøres her.*) Men Faktum er, at Uitlanderne ere saa stærke, at de have rejst Krav om en *konstitutionnel Ligeberettigelse med Boerne*. Det engelske Element — organiseret navnlig gennem den store »Transvaal'ske Nationalforening« — har stillet Fordringer om en ny Forfatning, der skulde vedtages af *hele* Folket — altsaa med en sikker Uitlander-Majoritet — om Ligeberettigelse for det engelske Sprog med det hollandske og om en ensartet Repræsentation.

Disse Fordringer ere, løsrævnede fra den lokale Baggrund, ingenlunde radikale, og det maa i hvert Fald tages med i Betragtning, at Uitlanderne betale fuld Skat, men savne de vigtigste Borgerrettigheder. Men de faa en noget anden Betydning, naar man ser dem i Belysning af Fortiden. Efter at alle engelske Forsøg paa ved Magt at underkue Transvaals Uafhængighed og incorporere det i Kapkolonien ere strandede, vilde den sydafrikanske Republik kunne blive erobret for England ved en indre-transvaalsk Revolution, hvis Uitlandernes Fordringer opfyldtes brat, og uden at de nødvendige Garantier vare tagne. Naar den høje Census for Valgene til navnlig det 1ste Volksraad ophævedes, vilde de ny-indvandrede Engländerne kunne fylde det og derved have den executive Magt i Haanden. Det vilde være et farligt Angreb paa Boer-Republikken, som gennem næsten halvt hundrede Aar har hævdet sin Uafhængighed mod alle Annektionslyster.

Saaledes er da altsaa Situationen — dette er den Baggrund, hvorpaa den nuværende Krise har udviklet sig. Paa den ene Side staar den stolte, tapre Boerbefolkning, der under Ledelse af den populære Præsident *S. P. J. Krüger* — »Onkel Paul«, som han altid hedder — vil værges sin dyrekøbte Uafhængighed; paa den anden Side staar Uitlandernes broget sammensatte, men engelsk sindede og engelsk ledede Flok og vil straks have Del i alle Borgerrettigheder — i Magten.

I en saadan Konflikt kommer Sympatien uvilkaarlig til at hælde til Boernes Side — forudsat ganske vist, at de i Principet ere villige til at gøre Indrømmelser til deres Medborgere. Rent bortset fra Statsinteresser har Forholdet da ogsaa i de sidste Dage været det, at hele det kontinentale Evropa har staaet paa Onkels Pauls og hans lille Floks Side.

Hvad der er sket, er et af de mest oprørende Brud paa Folkeretten. Efter engelsk Initiativ — og her dukker Kapkoloniens geniale Premierminister, *Sir Cecil Rhodes* op — finder der en Rejsning Sted i Johannesburg**), og et Antal Uitlandere af ublandet engelsk Sindelag tilskrive en højtstaaende Embedsmand i det kgl. engelske privilegerede Royal Chartered Company, der koloniserer Betschuana-landet, at de trænge til hans Hjælp. Denne Embedsmand, *Dr. Jameson****), rykker øjeblikkelig frem med et betydeligt Korps paa ca. 800 Mand, kommanderet til Dels af kgl. engelske Officerer, overskrider i Fredstider og uden forudgaaende Krigserklæring en fremmed Magts Grænse og marcherer mod Johannesburg, hvis oprørske Indbyggere han vil understøtte! Med en sjælden Forudseenhed afskærer han Telegrafafforbindelsen, saa den engelske Koloniminister, *Mr. Chamberlains* indtrængende, og det maa siges, loyale og kloge Opfordringer til ham om at standse, ikke kunne naa ham. Den Afsending, *Sir Herkules Robinson*, britisk Overkommisær for Sydafrika, der derefter sendes ham i Møde for at bevæge ham til at vende om, træffer ham langt inde paa Transvaals Territorium, 16 Kilometer fra Elans River. *Dr. Jameson* tager imidlertid intet Hensyn til den engelske Regerings Ordre — som antog han, at den næppe var saa ærlig ment, som den saa ud. En saadan Krænkelser af Ret findes næppe i den moderne Historie.

7,370,058 £, hvoraf over de 7 Millioner alene fra Witwatersrand.

*) Transvaals Befolkning angives til rundt 772,790 Indbyggere, hvoraf kun 119,128 Hvide.

**) Transvaals største By, der nu har 40,215 hvide Indbyggere, medens den for faa Aar tilbage var en Flække.

***) Navnet skrives ogsaa Jamieson.

Boerne have imidlertid atter vist deres Tap- perhed. Den 1ste Januar 1896 stødte de sammen med Jamesons Korps ved en lille By, *Krüggersdorp*, omtrent 32 Kilometer fra Johannesburg, og de sloge ham fuldstændigt. Han selv og 500 Mand bleve tagne til Fange.

Siden denne mærkelige Tildragelse, der har bibragt den engelske saa vel som Uitlandernes Sag et alvorligt Saar, har Telegrafens spillet mellem Europas Hovedstæder og Prætoria. Chamberlain har ydmygt anmodet Præsident Krüger om at vise Medlidenhed med de fangne Eng- lændere, der efter Folkeretten ere hjemfaldne til Dødsstraf, og den tyske Kejsers har i et af sine lykkelige, højhjertede Øjeblikke sendt den syd- afrikanske Republiks Præsident et Lykønskings- telegram til den betydningsfulde Sejr. Frankrig synes at have sluttet sig uforbeholdent til Tysk- land, og Rusland har atter sluttet sig til disse tvende Magter.

Mere end alt andet er det Kejsers Wilhelms Telegram til Præsident Krüger, der har givet den Transvaal'ske Sag Fart. Denne tilsyneladende rent spontane Glædesytring over Retfærdighedens Sejr er bleven en Udfordring til England, hvis offentlige Mening har følt den som et Slag i Ansigtet — dobbelt sviende, fordi de kontinentale Magter straks have billiget det.

Saaledes er det nye Aar begyndt med en stor Begivenhed. Det i og for sig lille og i hvert Fald fjærne Transvaal-Spørgsmaal, den konstitu- tionnelle Kamp i den *Zuid-Afrikaansche Republiek* er bleven som et Jærtegn for det nye Aar — maaske de storpolitiske Overraskelsers Aar.

Franz v. Jessen.

Trompetens Endeligt.

Af Gabriel Gérin.

I.

Den stakkels gamle Trompet! Den havde saa ofte blæst de muntre franske Fanfarer paa Slagmarken gennem Skyer af Krudtrøg, saa ofte istemt en glimrende March, naar Tropperne drog ind i en Hovedstad, saa ofte oplivet det svigtende Mod, elektriseret Soldaterne, overdøvet de saaredes og døendes Klager i alle Europas Lande, i Italien, Tyskland, Østerrig, Spanien, Portugal — saa ofte ladet Sejrstoner klinge!

Nu hang den der paa et Søm over Ildstedet i en Hytte i Bourgogne, og denne Relikvie fra en Sejrtid var nu kun et sørgeligt Vrag. Dampen fra Gryden over Ilden trængte op i dens stumme Trag, og Ilden tændte et blegt Genskin paa dens matte Messing, som i gamle Dage lynede ved Kanonglimtene. Kun Vinterstormen, der som en stor Skypumpe trængte ned gennem den mægtige Skorsten, formaaede at aftvinge det slumrende Instrument nogle klagende Suk, men det var for længe siden ophørt at tone under sin gamle Herres Læber.

Ogsaa han var nu et Vrag og havde kun et svagt Pust af Liv i sig.

Denne Veteran, hvis Fod var træt af at marchere tværs igennem Europa, hvis Hud var vejrbid, hvis Ryg var kroget under Tornistrets Vægt, hvis Arm var bleven stiv af at bære det tunge Gevær, hvis Øre var døvet af Kanontorden, hvis Øje var forbrændt af Krudt, hvis Krop vekselvis var bleven stegt og gennemisnet af Spaniens Sol og Ruslands Sne, som havde trodset Sabelhug og Lansestød, Kugleregn og Anstrengelser, Feber og Pest — denne Veteran sad nu og ventede paa Døden i en Lænestol i Ovnkrogen.

Men Døden syntes endnu at ville skaane ham eller at være bange for ham. Den undergravede ham langsomt, som frygtede den for at møde for megen Livskraft i denne menaeskellige Benrad. Først var hans Forstand bukket under; han kendte næsten intet mere; der rugede et Mørke over hans Aand, og Byrden af halvfemsindstyve Aar havde gjort ham til et vegeerende Væsen, som kun fulgte sine Instinkter, ligesom et lille Barn. Han udtrykte sig kun ved Tegn og Enstavelsesord, men var stærk som en gammel Eg og havde beholdt sin gamle Appetit. At spise og drikke var nu hans eneste Glæder i Livet.

Uden Forstaaelse af, hvad det gjaldt, havde

han været Vidne til sin Families Forberedelser til Flugt ved Rygtet om, at Tyskerne nærmeste sig Landsbyen. Men da man vilde anbringe ham paa den forspændte Kærre, mellem Møblerne, vare alle Anstrengelser forgæves; hverken Forklaringer, Bønner, Trudsel eller Magt kunde faa Bugt med hans Modstand. Han klamrede sig fortvivlet til sin Stol, græd og hylede som et Barn, medens han rystede over hele Kroppen, og hans Ansigt udtrykte en Dødsangst som hos et saaret Dyr, der af Instinktet drives til at blive i sin Hule. Til sidst forbarmede man sig over ham og overlod ham til Himlens og en gammel Kones Omsorg. Hun skulde komme hver Morgen fra den nærmeste Landsby, gøre Ild paa, koge hans Suppe og i det hele passe, at han ikke led nogen Mangel.

Fra det Øjeblik, han fik Lov at blive ene tilbage med Katten, der var lige saa bunden til Hjemmet som han, spiste og drak han atter aldeles sorgløst og sad ubevægelig og halvsovende med Fødderne i Asken og Kroppen nær ved Ilden, saa sløv som nogen Sinde før. Sulten var det eneste, som kunde vække ham af hans stadige Døs og faa ham til at rykke nærmere til Bordet ved Spisetiderne. Med Næsen ned i Skaalen slugte han sin Suppe, brækkede derpaa Brød i en Spølkum, hældte Vin paa og nød med graadigt Velbehag denne røde Vælling. Naar han saa var mæt, satte han sig atter til Rette i sin Lænestol og faldt snart atter i Søvn. Naar han en Gang imellem slog Øjnene op, gled hans Blik uvilkaarligt op ad Væggen og standsede ved den gamle Trompet, hans Ungdoms Kammerat.

II.

En Morgen var det, som hans Seng rystede, og som hans døve Øren hørte en fjern Torden.

Han stod op og klædte sig paa med stort Besvær. Jorden skælvede. Hans gamle Ben vaklede som en Sømands paa Dækket af et Skib, der vugges af stærke Donninger. Asken paa Ildstedet kom i Bevægelse og sendte en fin Støvsky op gennem Skorstenen.

Konen, som passede ham, var ikke kommen, og hans Mave krævede sin Føde; han led under et af de smertefulde Anfald af Sult, som hyppigt overfaldt Oldinge efter Nattens lange Faste. Han fandt en Flaske Vin ved Foden af Sengen, brækkede Brød i Skaalen og slubrede begærlig sin røde Vælling i sig. Saa begyndte han at stavre om med en egen barnagtig Utaalmodighed. Med Næsen paa Ruden spejdede han efter den gamle Kone, som skulde bringe ham hans Mad. Men intet Menneske kom til Synne paa Landevejen, hvor al Færdsel allerede for længe siden var ophørt.

Op bestandig denne uafbrudte, ubestemmelige Buldren, som begyndte at ængste ham.

Glassene og Tallerkenerne dansede paa Bordet, og han saa med stum Forbavselse, hvorledes hans Skaal fjernede sig fra ham med smaa Hop.

Den gamle Trompet faldt ned af Sømmet og styrtede med skingrende Støj ned paa Gulvet, hvor den blev ved at ligge og rokke frem og tilbage.

Murene skælvede; alt, hvad der var hængt op, bevægede sig. Katten var rædselsslagen flygtet op paa et Skab, hvortfra dens Øjne udsendte fosforagtige Lyn.

Den gamle tog Trompeten op, og i rasende Angst flygtede han ud af Stuen uden anden Tanke end at komme bort fra det Sted, hvor alle Genstande bevægede sig.

Medens han stavrede om i det tomme Hus, stødte han paa en Trappe, som han med megen Møje arbejdede sig opad, indtil han forpustet støttede sig med Albuerne mod et Loftsvindue.

Sneen laa hen over Markerne. Landsbyen var øjensynlig ganske uddød, men hans Øjne blev saa blændede, at de næppe engang kunde skelne de hvide Tage, der syntes at danse i Vintermorgenens blege Solskin. Og den store Slette, som selv Kragerne havde forladt, saa ud, som om den bølgede under en Regn af Gnister. Ganske uforstaaende betragtede han Himlen, som paa en stor Strækning var rød som Ild, og trods sin Døvhed hørte han nu ganske tydelig en dundrende Torden. Længe lod han sit Blik uden nogen Tanke eller Forestilling hvile paa den purpurrøde Horisont. Langt borte paa Vejen, som førte gennem Landsbyen, bevægede nogle Prikker sig, først utydelige, saa klarere og klarere, og til sidst tegnede sorte Skikkelser sig skarpt mod den endeløse, hvide Flade.